

KLASİK İLE MODERNİN UYUMU BAĞLAMINDA CY TWOMBLY VE LOUVRE ÖRNEĞİ

Gökhan EKEN*-Bora ÖZEN**

“Geçmiş benim için bir sıçrama tahtasıdır... Eski şeyler yeni şeylerdir”.
Twombly¹

Öz: Klasik sanat bir toplumun kültürel zenginliğinin önemli parçalarındandır. Klasik eserler bir anlamda dünya üzerindeki köklü geçmişin, varoluşun belgesidir. Buna karşın çağdaş dünya sanatının ifade dilini de benimsemek ve modern üretimler yaratmak, bunları desteklemek uygar dünyada yerini almak adına büyük bir anlam taşır. Klasik olan ile modern olanı birbiri ile rekabet eden iki farklı dil olarak görmek doğru bir yaklaşım olmamakla birlikte, gelişimleri açısından da son derece büyük bir olumsuzluk teşkil eder. Klasik sanat ile modernin aynı çatı altında bir araya gelmesi, günümüz sanatının bir gerekliliği olarak görülmelidir. Bu duruma örnek teşkil edecek çalışmalardan birisi Louvre Müzesi bünyesinde yer alan Bronz Eserler Galerisine, Cy Twombly’e davet yoluyla yaptırılan tavan resmidir. Eser, dünyanın saygın müzeleri arasında yer alan Louvre’un modern ve klasik sanata yaklaşımını gösteren iyi bir örnektir. Bu çalışma, ülkemizde de benzer uygulamaların yapılabilmesi adına, Twombly’in eserinin nasıl ortaya çıktığını ve klasik eserlerle uyumunu irdeleyecektir

Anahtar Kelimeler: Klasik, Modern, Cy Twombly, Louvre Müzesi.

Cy Twombly and Louvre Sample in the Context of Classical and Modern

Abstract: Classical art is an important part of the cultural richness of a society. Classical works are, in a sense, the document of existence, the deep-rooted past of the world. However Adopt the expression language of contemporary world art and to create and support modern productions it has a great meaning to take its place in the civilized world. It is not right to see the classical and the modern as two different languages that compete with each other and It also constitutes a great disadvantage in terms of its development. The combination of classical art and modernity under the same roof

* Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, SİVAS.

** Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü, SİVAS

¹ <http://www.eveningafternoon.com/2011/07/louvre-art-books-cy-twombly.html>

Kabul Tarihi: 29.05.2017

Yayın Tarihi: 30.06.2017

should be seen as a necessity of contemporary art. One of the exemplary works to be done in this case is the ceiling painting made by invitation to Cy Twombly in Bronze Works Gallery, which is located in Louvre Museum. The work is a good example of the Louvre's modern and classical sanctuary approach, which is among the world's most respected museums. This study will explore how Twombly's work has emerged and adapted to classical works in order to enable similar applications in our country.

Keywords: Classic, Modern, Cy Twombly, Louvre Museum.

Giriş

Cy Twombly, günümüz dünya sanatının en önemli isimlerinden birisi olmanın yanı sıra, şartırtıcı hayatı, ortaya koyduğu eserleriyle de adından söz ettirmiş önemli biridir. Çağdaşlarının aksine, hayatının en olgun döneminde dünya sanatının merkezi konumundaki Amerika'yı terk edip Avrupa'ya yerleşmesi hayatının en önemli dönüm noktası olmuştur.

Yaşadığı dönemde ortaya koyduğu işleriyle pek çok kez tartışılan Twombly'in belki de en çok konuşulan çalışması hayatının son dönemlerinde Louvre Müzesine kazandırdığı tavan uygulamasıdır. Zira eser bugün bile pek çok övgünün ve yerginin odağında durmaktadır. Eser, kimilerine göre bir çocuğun elinden çıkmış izlenimi vermekte ve müzenin saygınlığına gölge düşürmekte, kimilerine göre ise sergilendiği galeriyle bütünleşerek son derece güçlü bir etki yaratmaktadır.

Bu çalışma dünyanın en saygın müzeleri arasında yer alan Louvre'un sanata bakışını ortaya koymakla birlikte, geleneksel olan ile modern olanın zaman zaman keskin sınırlarla birbirinden ayrıldığı, hatta derin tartışmalara sebebiyet verdiği günümüz Türkiye'sine ışık olabilecek önemli bir örnek olarak görülmelidir.

Cy Twombly ve Sanat Anlayışı

Amerikalı sanatçı-Twombly, 1928'de Virginia'da doğdu. İlk resim derslerini İspanyol bir ressamdan (Pierre Daura) aldı. Liseden sonra, Boston Güzel Sanatlar Okulunda (1947-49) sanat eğitimine başladı. Kurt Schwitters ve Alberto Giacometti gibi sanatçıların Dadacı ve Sürrealist çalışmalarına ilgi duydu. Franz Kline, Jackson Pollock ve Robert Motherwell gibi sanatçıların sergilerini gezdi, onlardan edindiği etki ile kendi estetiğini figüratiften soyutlamaya doğru şekillendirmeye başladı (Resim 1). Yakın arkadaşı Robert Rauschenberg'in teşviki üzerine, Kuzey Carolina'daki Black Mountain College'da (1951-52) okudu. 1952'de Twombly, Virginia Güzel Sanatlar Müzesi'nden aldığı bir hibe burs sayesinde Rauschenberg ile İtalya ve Kuzey Afrika'yı gezdi. Bu gezilerden çok etkilenen sanatçının hayatı ve ilgisi de yavaşça Avrupa'ya, Akdenize ve klasik sanata kaymaya başladı.1959' da

Roma'ya yerleşti ve ölene kadar İtalya'da yaşadı. Hayatı boyunca sıkça Yunanistan'a geziler de düzenledi. ²

Twombly'nin sanatı mitolojiden, klasik sanattan, antik çağın şairlerinden ve kahraman figürlerinden ilham alır. İlk bakışta, Cy Twombly'nin eserlerinde grafiti benzeri çizikler dikkat çeker. Yazı ve dil, sanatçının soyut eserlerinin plastik temellerini oluşturmuştur. Tuvallerine antik kahramanların isimlerini, efsaneleri, kavramları, tarihleri kendi el yazısıyla karaladığı görülür. Hayranı olduğu klasik kültürü çağdaş Amerika sanatının diliyle harmanlayarak kendi özgün biçimini yaratır. Rahat renk kullanımı, boyanın tuval üzerindeki enerjik sıçrayışları karakteristik dilini oluşturur (Resim 2).

Twombly' in, klasik sanat içerisinde bilhassa Poussin' e karşı özel ve güçlü bir hayranlığı bulunmakta idi ve bunu gizlemiyordu: *“Poussin olmak hoşuma gidiyor. Başka bir dönemde olmak tercih edilse idi ben Poussin in dönemini seçerdim...”* Şüphesiz bu sözleri ölümünden birkaç gün önce Londra'daki Dulwich Gallery'de, Nicolas Poussin ile birlikte açılacak olan sergisine esin kaynağı olacaktır. Farklı dönem ve üsluplara sahip bu sanatçıların resimleri normalde yan yana geldiğinde çok fazla ilişkilendirmek mümkün olmasa da, Twombly' in çalışmalarında benimsediği klasik hayranlık ve güçlü sessiz vurgular, Poussin' in klasik stili, birbirlerinin farklı bir duygu ile anlaşılabilmesine yol açmakta idi. Twombly' nin, Poussin' in klasik stiline hayranlığı ve bağlılığı sanatçının lirik yazılarında ve karalamalarında hissedilirken, Poussin' in figüratif çalışmalarının ana temaları ve Eski Avrupa kültürünün başlıca konuları, Twombly' nin çalışmalarının içeriğini oluşturuyordu. İşte bu durum, iki sanatçının eserleri arasında, aykırılık kadar uyum da yaratıyordu (Resim 3).³

Louvre Müzesi Bronz Eserler Salonu Tavan Uygulaması

“Yaşlılık döneminde yeni bir şey yaşadım”

Twombly⁴

1550-53 yılları arasında mimar Pierre Lescot tarafından inşa edilen Salle des Bronzes (Bronz Eserler Salonu), bronzdan ve diğer kıymetli metallere yapılmış 1.000'den fazla antik sanat eserinin sergilendiği bir galeridir (Resim 4).⁵ Louvre, sarayın dekorunu ve klasik mimarisini korumakla beraber, bünyesinde barındırdığı eski eserleri çağın önemli modern eserleri ile kalıcı bir biçimde bir araya getirmeyi kendisine temel politika edinmiştir.

²<http://www.theartstory.org/artist-twombly-cy.htm>

³<https://www.theguardian.com/artanddesign/2011/jul/06/cy-twombly-nicolas-poussin-exhibition>

⁴<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/7508743/Louvre-gets-new-gallery-ceiling.html>

⁵<http://www.louvre.fr/en/rooms/salle-des-bronzes>

Uluslararası uzmanlardan oluşan bir komite Twombly’i, Louvre’a kalıcı bir eser bırakmak için davet eder. Twombly’nin tavanı tasarlama konusundaki başlıca amacı; yapacağı çalışmanın her şeyden önce bu alana bir yanıt vermesidir. Sanatçı daha önceki işlerinden farklı olarak burada kendini tekrar etmeyip, bambaşka bir şey ortaya koymayı amaçlar. Önceliği kendi sanat geleneğinin dinamik tavrına değil, müzenin köklü salonunun ruhuna verir. Tuvallerinde ortaya koyduğu hareketli ve enerji dolu serbestlik, yerini tavanda sonsuz bir dingiliğe ve sadeliğe bırakır. Eser klasik olanla modernin kesintisiz bütünleşmesini meydana getirir gibidir (Resim 5).⁶

Eser evvela geniş bir hangarda yere serilerek biçimlenmiş daha sonra bir tür duvar kâğıdı tekniğiyle galerinin duvarına sabitlenmiştir. Yaklaşık 400 metrekarelik tavan yüzeyini kaplayan çalışmada, gökyüzü mavi rengin egemenliği vardır. Klasik bronz eserlerin sergilendiği galerinin tavanında adeta gökyüzüne açılan bir boşluk duygusu göze çarpar.

Aslında mavi renk onun için alışılmadık bir renktir. Genellikle eserlerinde kırmızı-gri-beyaz- yeşil renkleri tercih eden sanatçı, bu çalışmasında Giotto'nun lapis lazuliden elde edilmiş boya kullanarak yaptığı resimlerindeki mavi renkten çok esinlendiğini söylemiştir (Resim 6). Birer gezegeni andıran sarı ve mavi tonlarda boyanmış dairesel formlar zemin ile zıtlık sergilerler. Tavanın kenarlarına doğru yerleştirilen dairesel formlar açık bir kompozisyon etkisi yaratarak, gökyüzünün sonsuzluğuna işaret ederler. Buna karşın yalın ve sessiz mavi tavanın tam ortasında izleyicileri sonsuzluğa sürüklemektedir.⁷

Twombly pek çok eserinde kaligrafiden faydalanmaktadır. Bu çalışmada da kaligrafik unsurlar dikkat çekmektedir. Yazılar daha önceki eserlerinde görüldüğünden farklı olarak son derece berrak ve nettir. Yunan alfabesine özgü karakterlerle yazılan harfler, beyaz levha zeminler üzerindedir ve birbirine yaslanmazlar. Okunması ve anlaşılması son derece kolaydır. Toplam yedi adet levhada antik Yunanın yedi ünlü heykeltıraşının adı yer alır (Praksiteles, Phideas, Polyclitus, Lysippus, Kephisodotos, Myron, Scopas). Klasik eserlerin sergilendiği bu galeride, antik dönem sanatçıların isimlerini tavana, (daha doğrusu gökyüzüne, yıldızların arasına) yazmak bir anlamda onların ruhlarına ve yaratıcı kimliklerine sonsuz bir saygı olarakta yorumlanabilir.

Sanatçı ve eğitimci Barbara Crawford Twombly’e bu çalışmasında asistanlık yapmıştır. Crawford bu projede renklerin karıştırılmasından, eserin boyanmasına ve yerleştirilmesine kadar geniş bir rol üstlenmektedir.⁸

⁶ http://artdaily.com/news/37004/Cy-Twombly--Third-Contemporary-Artist-Invited-to-Install-a-Permanent-Work-at-the-Louvre#.WRqnc_nygoA

⁷ <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/7508743/Louvre-gets-new-gallery-ceiling.html>

⁸ <http://riverviews.net/featured-posts/craddock-terry-gallery/craddock-terry-exhibition/barbara-crawford-anticipating-memory-navigating-memory/>

Sanatçı bu çalışması ile Louvre'a kalıcı bir eser bırakan üçüncü çağdaş sanatçı ünvanını almıştır. Twombly'den önce Louvre, yaşayan sanatçılara olan bağlılığını, 2007'de Anselm Kiefer, 2010'da ise François Morellet ile göstermiştir. Ancak bu üç sanatçıdan da önce Le Brun, Delacroix, Ingres ve 20. yüzyılda Georges Braque'de dahil olmak üzere çok sayıda önemli sanatçı Louvre Müzesi için çalışmıştır.⁹

Dönemin Fransız Kültür Bakanı (Frederic Mitterrand), eser hakkında; "güneşle müttefik olan deniz" i hatırlatıyor, ifadesini kullanmıştır. Louvre yönetmeni Henri Loyrette ise, "çağdaş sanatçıları kalıcı eserlere katkıda bulunmaya çağırarak saygın müzenin modernize edilmesine yardımcı olduk" demiştir.¹⁰ Bu karşın sanatçı ve eseritenkit edilmemişte değildir; aralarında Robert Hughes' un da olduğu bir çok eleştirmen Twombly' i klasik bir başlığa sahip eserlerin, klasiği çağırıştırması gerektiği konusunda çok sert bir dille eleştirmiştir.

Sonuç

Kimi zaman çocuklara sorulan "Anneni mi yoksa babanı mı daha çok seversin?" sorusu kadar gereksiz bir tartışmadır klasik ile modern arasındaki durum. Özellikle ülkemizde bu durum zaman zaman ciddi tartışmalara hatta kavgalara dönüşmektedir. Geleneksel olanın modern ile yozlaştırılmaya çalışıldığı düşüncesi, ya da modernin geleneksel kültürle terbiye edilmesi gerektiği paranoyaları ülkemizde bu iki değerinde gelişimine ve korunmasına zarar vermiştir.

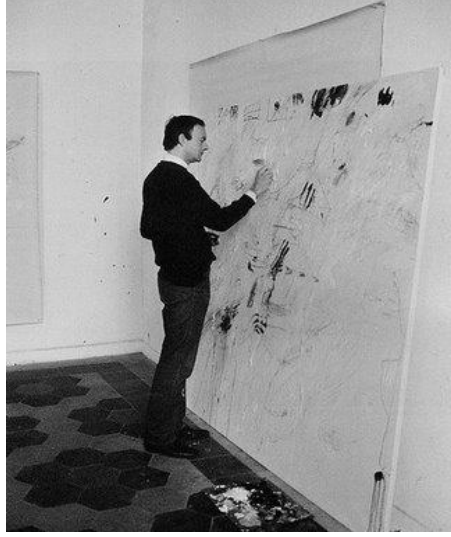
Bir toplumun en önemli kültürel değerlerinin başında elbette o kültürün klasik diye tanımlayacağımız karakteristik ifade örnekleri gelir. Bu hazine ne kadar büyükse o toplumun kültürel zenginliği de o kadar fazladır. Bununla birlikte çağdaş dünyanın ortak dili haline gelen sanatın modern ifade yolları da o toplumu evrensel değerlere sahip kılar. İkisini birbirinden ayrı düşünmek şüphesiz kültürün iki önemli ayağından birisini kesmek anlamına gelecektir.

Gelişmiş ülkelerde klasik ile modern bir araya getiren ciddi projeler üretilmekte ve bunlar desteklenmektedir. Louvre Müzesi'nin Bronz Eerler Galerisinde sergilenen CY Twombly'in çalışması buna önemli bir örnektir. Umarım yakın bir zamanda tarihi meydanlarımızda modern heykellerin boy gösterdiği, tarihi saraylarımızda modern sanat sergilerinin açıldığı, gösterilerin düzenlendiği bir çağ hep birlikte yaşarız.

⁹http://tmagazine.blogs.nytimes.com/2010/04/01/upward-with-the-arts-the-louvres-cy-twombly-ceiling/?_r=0

¹⁰<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/7508743/Louvre-gets-new-gallery-ceiling.html>

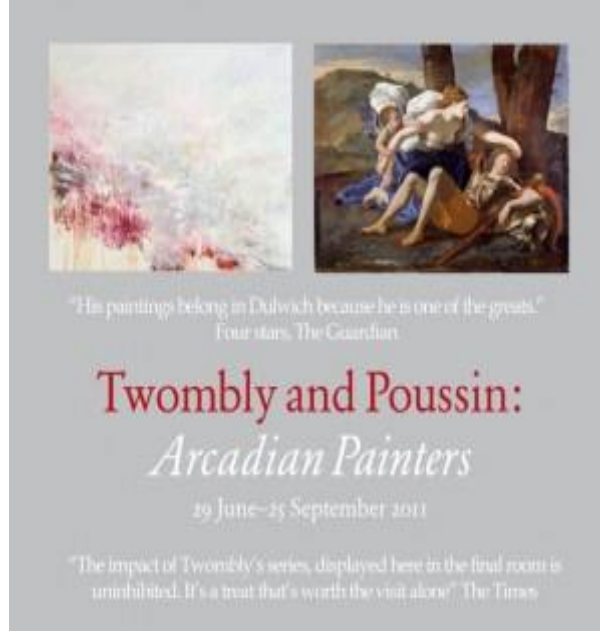
Resimler

Resim 1: Cy Twombly

Resim 2: Cy Twombly, İsimsiz, 1969, kalem, balmumu, renkli kalemler, 73 × 102 cm.

Resim 3: Twombly ve Poussin Sergisi Afişi, 2011

Resim 4: Louvre Müzesi, Bronz Eserler Galerisi

Resim 5: Cy Twombly, Louvre Müzesi, Bronz Eserler Galerisi Tavan Uygulaması.

Resim 6: Giotto, Scrovegni Şapeli Freskleri, 14.yy başı.

KAYNAKÇA

- <http://www.eveningallafternoon.com/2011/07/louvre-art-books-cy-twombly.html>
Erişim Tarihi:13.05.2017
- <http://www.theartstory.org/artist-twombly-cy.htm>Erişim Tarihi:11.05.2017
- <https://www.theguardian.com/artanddesign/2011/jul/06/cy-twombly-nicolas-poussin-exhibition>Erişim Tarihi:17.05.2017
- <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/7508743/Louvre-gets-new-gallery-ceiling.html>Erişim Tarihi:17.05.2017
- <http://www.louvre.fr/en/rooms/salle-des-bronzes>Erişim Tarihi:17.05.2017
- http://artdaily.com/news/37004/Cy-Twombly--Third-Contemporary-Artist-Invited-to-Install-a-Permanent-Work-at-the-Louvre#.WRqnc_nygoAErişim tarihi:18.05.2017
- <http://riversviews.net/featured-posts/craddock-terry-gallery/craddock-terry-exhibition/barbara-crawford-anticipating-memory-navigating-memory/> Erişim Tarihi: 18.05.2017
- http://tmagazine.blogs.nytimes.com/2010/04/01/upward-with-the-arts-the-louvres-cy-twombly-ceiling/?_r=0Erişim Tarihi:17.05.2017

Resim Kaynakçası:

- Resim 1:**<http://www.theartstory.org/artist-twombly-cy.htm> Erişim Adresi: 12.05.2017
- Resim 2:**<http://www.gagosian.com/now/cy-twombly> Erişim Tarihi: 19.05.2017
- Resim 3:**<http://documentary-art.net/blog/twombly-and-poussin-arcadian-painters/> Erişim Tarihi: 20.05.2017
- Resim 4:**<https://parisianonpurpose.wordpress.com/2015/06/12/french-simple-past-and-present/> Erişim Tarihi: 21.15.2017
- Resim 5:**<http://masmoulin.blog.lemonde.fr/2011/07/16/cy-twombly-1928-2011-peintre-dessinateur-sculpteur-et-photographe-americain-%E2%80%93-elements-biographiques-et-oeuvres-sur-papier/> Erişim Tarihi:23.05.2017
- Resim 6:**http://www.artble.com/artists/giotto_di_bondone/paintings/scrovegni_chapel_frescoes Erişim Tarihi: 20.05.2017